

KREŠŤAN

POLITICKÉ A SPOLOČENSKÉ KATOLICKÉ NOVINY
 VYCHÁDZAJÚ KAŽDÚ SOBOTU NA ŠESTNAST STRANÁCH.

Predplatná cena:
 Na celý rok — — 4 koruny — hal.
 Na pol roka — — 2 " — "
 Na štvrt roka — — 1 " 20 "
Jednotlivé číslo 8 hal.

Zodpovedný redaktor:
 Dr. ALEXANDER ERNSZT,
 páp. komorník.
Majiteľ a vydavateľ:
 JAN MOLNÁR.

Redakcia a vydavateľstvo:
 Budapešť, IV. ker., Ferencz-József-rakpart 27. szám.
 Sem sa majú posielat' predplatky, jako dopisy do novin
 ohlásky a náhodné reklamácie. Cena jedného 5 stĺpcového
 nonpareill riadku 80 hl. Rukopisy sa naspak nedávajú.

Cteným čitateľom «Krešťana»!

Len niekoľko dní a zakončíme prvého polroka bežiaceho r. 1908. Ctení čitatelia naši dokázali posiaľ, že sa vedia oduševňovať za čisto katolícku tlač, keď vzdor nečestným agitáciám z rozličných strán verne vydržali v nenarušenom počte pri svojich novinách, v katolíckom duchu písaných. «Krešťan» je orgán tej katolíckej parlamentárnej a ľudovej strany, ktorá za najsvätejšiu úlohu pokladá si, brániť našu svätú cirkev, práva jej a práva kresťanského ľudu v zákonodarstve a na celom poli verejného života. «Krešťan» je orgán tej politickej ľudovej strany, ktorá medzi všetkými stránkami politickými, ako jediná stojí na základe kresťanskom a katolíckom. «Krešťan» je orgán tej ľudovej strany, jejžto vyslancovia pri každej príležitosti pozdvihli slovo a neustále ohlasujú sa za práva ľudu, bránia prenasledovaných, ukrivdeným vymáhajú zadostučinenia na základe kresťanskej spravodlivosti. Šlachetné zásady kresťanskej ľudovej strany zastupuje vždy verne a neohrozene v záujme pospolitého ľudu slovenského náš «Krešťan».

Každého verného kresťana a katolíka povinnosťou je podporovať kresťanskú

ľudovú stranu, ktorá medzi všetkými stránkami politickými najviacej pracuje za ľud a povedzme úprimne a bez zväčšovania, že v zákonodarstve najviacej dosiahla ku prospechu slovenského ľudu. Zarovnak povinnosťou je každého veriacého kresťana a katolíka na tom pracovať, aby «Krešťan», ako časopis tej strany, ktorá za slovenský ľud najviacej robí, obetuje a sa namáha, zmáhal sa hmotne a rozšíroaný bol v najširších vrstvách ľudu

Z tej príčiny vyzývame v prvom rade všetkých tých ctených čitateľov našich, čo s doposlaním svojich predplatkov z akejkoľvek príčiny sa opozdili, nám teda dlhujú, aby svoju po dlžnosť s obratom pošty nám odoslati si nestážovali, aby sme ďalšie zasielanie im časopisu zastavili prtrnútení neboli.

Za druhé prosíme všetkých veriacich kresťanov a katolíkov, aby «Krešťana», ako spravodlivého priateľa ľudu v najširších vrstvách slovenského občianstva rozširovali.

Kto miluje svoju cirkev, kto veľkú váhu kladie na obranu svojho náboženstva, komu dobro ľudu tak na srdci leží, ako zaň neustále pracuje kresťanská ľudová strana, a jej noviny, ten si za svätú

povinnosť pokladať bude «Kreštana» rozširovať a odporúčať po všetkých krajoch slovenských.

Predplatná cena našich novín je:

na celý rok ... .. 4 koruny
na pol roka ... .. 2 koruny
na štvrt' roka ... .. 1 koruna.

Do Ameriky: Na celý rok 8 korún. — Do Pruska na celý rok 6 korún.

Ale že sa ľakajú!

Nepriatelia katolíkov sa ľakajú, až im od strachu vlasy hore stávajú. Kým katolíci Uhorska neboli organizovaní, keď sa o krajinské záležitosti jednalo, museli mlčať ako ryby vo vode. Kým v krajinskom sneme nebolo kresťanskej ľudovej strany, prázdnohlaví liberálni fičúri, tupenie a hanobenie katolíkov považovali za najväčšiu zábavku v parlamente. Kým nebolo Jednoty Katolíckeho Ľudu, nad osudom 12 miliónov katolíkov rozhodovali v krajinskom zakonodarstve ako chceli.

Od tých čias ale, čo kresťanská ľud. strana za práva cirkve a katolíckeho ľudu na krajinskom sneme udatne bojuje; od tých čias čo kresťanskí socialisti ztrhli maškara z červenej socialdemokracie; od tých čias, čo na shromaždeniach Katolíckej Jednoty ozýva sa opravdová verejná mienka katolíckeho obyvateľstva krajiny, od tých čias celkom iný vietor začína fúkať a svet ako keby sa chcel prevrátiť.

Doteraz dirigovali všetko na svete židia. Vykrikovali jednotajne a čo nabalamútili vospust sveta, to bola tá chýrna verejná mienka. Jejich noviny predpisovali ľuďom o čom a ako majú rozmýšľať. Katolíci sa neopovážili ani slova na hlas povedať, vždy sa len okúňali a mlčali jednotajne. Včul zdá sa, že ľudia ináč začínajú rozmýšľať. Freimaureri a podobní im iní bezbožníci, červení socialdemokrati začínajú sa uchylovať, len jejich národnári spojenci pukajú sa od strachu, čo ale nezavadí, že u nás svet konečne aj katolícky ľud začína sebe vážiť.

Ako vôbec ľudia zmýšľajú, to najlepšie vidieť z rozličných novín. Noviny sú ako veľké zrkadlo, v ktorom vidieť obraz celého verejného života.

Nachytro len niekoľko úryvkov podáme z daktorých novín, už ale aj tie dokážu nám dostatočne, ako z jednej strany tí, čo posiaľ nad nami panovali, boja sa, že ztrasieme zo seba jarmo otroctva a osudy svoje spravovať budeme neodvisle; z druhej strany ale vidieť z tých úryvkov hrozný strach aj národnáriakých vodcov nad úspechami Jednoty Katolíckeho Ľudu.

Pohliadnime teda ako píšú tieto noviny našich nepriateľov.

1. «Pesti Napló», noviny vzdelaného židovstva a voľnosmyseľnej intelligencie píšú nasledovne:

«Kým v parlamente malicherné potrzky zapríčínujú kedy-tedy dajakého rozčulovania a s nevládnou ľahostajnosťou čakajú deň, keď predseda priat' bude príjemné prázdniny, klerikalizmus s divou energiou, blčiacim fanatizmom a neustálou vytrvalosťou pokračuje na svojej ceste. Armáda ľudovej strany a kresťanských socialistov Jednota Katolíckeho Ľudu bez prekážky podmaňuje si okresy neodvislých a liberálov jedno za druhým, a kým sa zbadá vláda k akému pustošeniu poskytla pomocnej ruky, v malomocnosti bude stáť pred zakončenými výsledkami agitácie a organizácie.

Jednota Katolíckeho Ľudu má posiaľ 90.000 členov, ačpráve len v šiestich stoliciach zakončili prácu organizácie. Stolice tie sú nasledovné: Zala, Fejér, Borsod, Pozsony, Estergom a Nyitra. V celej organizácii nachodí sa posiaľ 1600 obcí.

Každý večer o 6. hodine idú z domu 28. čísla v Szentkirályi ulici tlačivom naložené vozy ku železničným staniciam, z kadiaľ 15—20.000 letákov rozposielajú. Obchod je tak veľký, že Jednota Ľudu v bazáre Františkánov vzala do prenájmu obrovské miestnosti, v ktorých už 12 úradníkov pracuje.

Píšú ďalej tie noviny, že tú agitáciu prevádza celá ľudová strana, hrba neodvislých krajinských vyslancov a fčoišpánov».

No hľa, kolko strachu naženú židom katolíci, keď sa ich 90 tisíc sdruží. Že veľké úspechy katolíkov i sami židia prinútení sú uznať, to k ďalšej neunavenej vytrvalosti nech povzbudzuje všetkých katolíkov.

2. «Budapesti Napló», noviny niekdajších pokrokárov, o organizácii katolíkov píšú od strachu nasledovne:

«Nová čierna armáda. Predomnou leží zpráva o štyrimesačnom účinkovaní Jednoty Katolíckeho Ľudu. Nepriateľov, proti ktorým bojuje, delí na nasledujúce tri armády: židovstvo, freimaurerstvo a socialdemokracia. Cez štyri mesiace vydržovala Jednota Katolíckeho

Ľudu 1000 shromaždení, utvorila sa v 1000 obciach a 90 tisíc ľudí vstúpilo do Jednoty. Všetko to stalo sa cez štyri mesiace! Každý člen platí jednu korunu, dostane ale zato tlačivá v hodnote aspoň 5 korún. Cieľ je: spojiť všetkých katólikov Uhorska bez rozdielu jazyka, majetku, stavu a pokolenia z tej príčiny, aby ich vyučovaním vo verejnosprávnych, spoločenských, hospodárskych, právnych, nábožnomrávnych a vedeckých záležitostiach, učinili vzdelanejších, seba povedomejších, vo všetkých zápasoch života boja spôsobiljších, aby tak všetky, proti kresťanstvu, proti cirkvi a proti časnému a večnému blahoslavenstvu namierené útoky víťazne odražať mohli. Nenie to pekne? Ku dosiahnutiu tohoto cieľu Jednota Ľudu udržiava ľudovú kanceláriu, táto odporúča lekára, pravotára, remeselníka — kňazov má z úradu. Pravotár, čo následkom odporúčania Jednoty dostane klientov, remeselník, čo tým spôsobom príde ku odberateľom svojho tovaru, už z povďačnosti vezme do ruky hárok a zbiera členov pre Jednotu. Je to ozaj hrozná vec!»

Tomu sa najviac tešíme, že noviny pokrokov predstávajú si Jednotu ako pre seba hroznú a strašnú vec! To tiež nenie posledné, že samé židovstvo prinútené je vyznať, že Jednota Katolíckeho Ľudu najviac sa stará o ľud a že tie spisy, ktoré za jednu korunu členovského dostanú, hodné sú aspoň 5 korún.

3. «Magyar Szó», noviny protestantov sú tiež hrozne nafakané, vidieť to z nasledujúceho čo píšú:

«Jednota Katolíckeho Ľudu cíti sa už pevnou byť ku uskutočneniu svojich cieľov. V Kőbányi pri utvorení Jednoty sa vyslovili, že zvlášte ku obecným voľbám v hlavnom meste treba sa pripravovať, bo sa to nesmie trpieť, aby správa hlavného mesta ďalej ostala v židovských rukách. Dobré vieme, že sa včul začína boj organizovania obcí ku obecným voľbám. Klerikalizmus bude si podmaňovať obecnosť od dediny do dediny v každej stolici a pripravuje si pôdu aj ku krajinským voľbám. My predvídame toto *nebezpečenstvo*».

Je to čudná vec, že by protestantom ešte vždy milšie bolo, keby správa jednotlivých obcí a krajiny ostala i naďalej v židovských rukách, než by ju prevziať mali katolíci.

Zaujímavé je, ako freimaurerským, židovským, pokrokovým a socialdemokratickým novinám kontrujú noviny národnárske vodcov. Tak píšú:

1. *Ľudové Noviny*: «Keď bzučiaci hmyz mušiaci odoženieš raz, vráti sa ti ešte desaťkrát a to vždy bezočivejšie, dokiaľ potvoru nezahlušíš. Tak aj néppárt. Zkúsili títo néppártisti, že medzi

Slovákmi ako néppártisti sú nemožní; poučili sa, že kresťanský socializmus v jejich rukách považuje každý rozumný človek len za leďjaký švindľ. Nuž vracajú sa tieto muchy k Slovákom ešte raz s akýmsi Népszövetségom. Svätému otcovi a statočnému Prohászskovi zaslepili oči, že ten népszövetség má byť jednota všetkých katólikov Uhorska, maďarských i nemaďarských. Že stáť bude na základe Kristovho učenia a článkov viery katolíckej. Že má za cieľ utužovať vieru katolícku a vôbec cit kresťansko-náboženský. I mysleli sebe: takýto népszövetség, takáto jednota musí byť každému slovenskému katólikovi srdečne vítaná. A tak by to malo aj byť, keby népszövetség ozaj opieral sa na učenie Kristovo a jeho svätej cirkve, keď by bránil a utužovať chcel články viery. *Ale, Bohužiaľ, ten népszövetség a jeho néppártski vodcovia celkom otvorene zapierajú najväčšie články katechizmu. Chcú všantročiť do toho népszövetségú nebezpečný, samým sv. otcom zatracovaný a prekliaty modernizmus*».

Takto píšú o Jednote Katolíckeho Ľudu volakedy cirkevné, teraz celkom socialdemokratické «Ľudové Noviny». Népszövetség, Katolícka Jednota stojí pod protektorátom biskupského sboru Uhorska, všetci biskupi protektori sú spolu jej členovia, rozširujú a odporúčajú ju, a táto Jednota s jej vodcami zapiera najväčšie články katechizmu. No, takúto kolosálnu hlúposť mohol len zlostný a bez svedomia človek a aj to len v opilom stave napísať. Svätý otec verejným prípisom schvaluje účinkovanie Katolíckej Jednoty, bo ju zná a zná jej vodcov a tu opilý chruňo opovažuje sa písať, že všantovaný má byť do nej sv. otcom zatracovaný a prekliaty modernizmus. Pukajte sa od jedu nad úspechami Jednoty; keď sa napijete, vyspíte sa, lež vašimi zlostnými hlúposťami nebalamúfte nadarmo ľud katolícky.

Nad úspechami Jednoty Katolíckeho Ľudu puká sa aj luteránsky

2. *Slovenský Týždenník* a píše: «Zlé chýry o Népcvečiku. V Baňskej Bystrici sa pripojili mnohí robotníci ku kresťansko-sociálnej strane, lebo sa domnievali, že toto bude strana ozaj ľudovo-robotnícka. Teraz ale vidno, že tí páni, čo sa nazvali kresťanskými socialistami, sú jednoduchými naháňacími «nipcvečiku», kde veru

nemá slova ľud, ale len tí istí grófi a biskupi, ktorí aj dosiaľ žili len z ľudskej ľahkovernosti. Ukázali sa aj tí krotkí kresťanskí sociáli v pravom svetle, vyklalo sa šidlo z vreca. Oni sľubujú chudobnému ľudu nebo po smrti, ale sami si svojho neba už aj na tomto svete užívajú a chceli by lifrovať ľud tým istým pánom, ktorí sú na príčine všetkej biedy medzi národom.

Takto sa puká od jedu «Slovenský Týždeník». Treba bolo dokázať, že noviny národnárskych vodcov o Jednote Katolíckeho Ľudu» tak píše, ako všetky noviny židovské, pokrokárske a socialdemokratické. Veď len píšete a pukajte sa od jedu. Katolícka Jednota sa ďalej organizuje a o štyri mesiace bude s milosťou Božou zase nových 90.000 členov spočítat.

Shromaždenia Jednoty katolíckeho ľudu.

Na území peštianskej stolice utvorená bola Katolícka Jednota dňa 14. júna. Kto túto stolicu z predošlých časov zná, diviť sa musí nad tým všestranným oduševnením, akým tam prítomne utvorené shromaždenia vydržiavajú. Lež okrem peštianskej stolice utvorili Jednotu aj po iných miestach a počet jej členov v minulom týždni zas o veľa tisíc porástol. O mohutnom zmáhaní sa Jednoty Katolíckeho Ľudu svedčia nasledujúce utvorené shromaždenia predošlé dni vydržiavané:

Sopron. Vo veľkej dvorane kassína shromaždilo sa početné obecnstvo z inteligencie mesta pozostávajúce v nedeľu dňa 14. júna popoludní k utvorenému shromaždeniu. Zo stránky stredišťa prítomní a slávnostne privítaní boli: skutočný vnútorný tajný radca, podpredseda snemovne a predseda Jednoty Štefan Rakovszky, krajinský vyslanec kresťanskej ľudovej strany Štefan Tálos a hlavný tajomník Jednoty Štefan Haller. Zo shromaždenia upravili telegrafické pozdravy na katolíckych vodcov Uhorska. Utvorenie Jednoty Katolíckeho Ľudu vyslovené bolo so všeobecným oduševnením a jednohlasne.

V peštianskej stolici vydržiavali dňa 14. júna shromaždenia s utvorením Jednoty v nasledujúcich obciach: **Bugyi, Alsó-Dabas, Uj-Hartyán, Püspökhatvan, Budakalász, Fót, Törtel, Kőbánya, Erzsébetfalva, Török-Bálint, Bia, Galgahévíz, Nagykőrös, Alsónémedi, Kiskunmajsa, Kocsér, Zsámbék, Vecsés, Ceglédberczel, Dunaszentbenedek, Úröm.**

Na území iných stolíc utvorená je Jednota na nasledujúcich miestach:

Nagylapás (stolica Nyitra). Horlivý farár Koloman Ernyey svolal a zahájil utvorené shromaždenie, na ktorom rečnili krajinskí vyslancovia kresťanskej ľudovej strany Július Jánoky-Madocsányi a Koloman Brestyenzsky. Za miestneho správcu vyvolený je farár Koloman Ernyey. Do Jednoty dalo sa zapísať 170 členov.

Zsuk (stolica Nyitra). Utvorenie Jednoty pod predsedníctvom učiteľa Pavla Józsy.

Bory (stolica Nyitra). Farár Jozef Ignác Jankola svolal svojich veriacich ku shromaždeniu a utvoril Katolícku Jednotu.

Német-Stomora (stolica Temes). Shromaždenie s utvorením Jednoty.

Csákányháza (stol. Nógrád). Za miestneho správcu utvorenej Jednoty vyvolený je titulárny kanonik a dekan-farár z Fülekpüspöki Kamill Fabian.

Zenta (stolica Bács). Utvorená Jednota má posiaľ 550 členov.

Nemcsény, Nagyvezekény a Valkócz (stol. Bars). Utvorenému shromaždeniu týchto obcí predsedal krajinský vyslanec kresťanskej ľudovej strany Alexander Karácsnyi. Jednotu utvorili vo všetkých troch obciach. O utvorenie Jednoty veľké zásluhy má Štefan Mischák, kaplán zo Zsitvabaráti.

Darázs (stolica Nyitra). V utvorené shromaždenie dňa 14. júna rečnili: krajinský vyslanec kresťanskej ľudovej strany Koloman Brestyenzsky a Štefan Krajcsovic. Do utvorenej Jednoty vstúpilo vyše sto členov.

Veľké utvorené shromaždenia vydržiavané boli predošlého týždňa v meste **Tata** (stolica Komárom) a v obciach **Badacsonytamaj** (stolica Zala), **Ráczkeresztúr** (stolica Fehér), **Rimaszécs** (stolica Gömör).

Jednota Katolíckeho Ľudu spočíta doteraz asi 90.000 členov. Obrovská sila väzí síce v tomto veľkom počte, nesmieme ale zapomenúť, že oproti nám stoja organizované armády freimaurerov a zožidovčenej socialdemokracie. — Ohromnú moc a zkazonosný vplyv tých organizácií možno úspešne a navždy zlomiť len sružením sa všetkých katolíkov. Hore sa teda katolíci do Jednoty Katolíckeho Ľudu.

Jednota Katolíckeho Ľudu v stolici Komárom.

Duchovenstvo stolice Komárom shromaždilo sa 16. júna vo veľkej dvorane katolíckeho tovaryšského spolku v Komárne cieľom utvorenia Katolíckej Jednoty na celom území stolice komárňanskej. Zo stredišťa prišli ku porade krajinskí vyslancovia Georg Szmrecsányi, dr. Alexander Ernzt, a hlavný tajomník Jednoty Štefan Haller.

Poradu zahájil miestny farár Jozef Kucsera a prosil krajinského vyslanca Georga Szmrecsányiho, aby prevzal predsedníctvo porady.

Georg *Szmrecsányi* poukázal v jeho zahajujúcej reči na veľkú potrebnosť rýchleho utvorenia Jednoty Katolíckeho Ludu.

Štefan *Haller* vysvetľoval ciele Jednoty a rozličnosť jej organizovania.

Dr. Alexander *Ernszt* poukázal na to, že prítomne len dve cesty ležia pred nami, Francúzsko, alebo Nemecko. Jestli nechceme ta vyjsť, kde je Francúzsko, treba nám pracovať a sa organizovať, ako sa to robí v Nemecku. Treba sa nám pripravovať, aby nás zmeny časov nezastihly nepripravených. Odporúča preto, aby v nedeľu dňa 5. júla Jednota Katolíckeho Ludu utvorená bola v každej obci stolice komárňanskej.

Viktor *Palkovics*, dekan-farár z Gúty tomu presvedčeniu dal výraz, že si ľud na každý pád zamiluje Jednotu, jaknáhle ju pozná, odporúčal z tej príčiny, aby Jednota vo všetkých obciach stolice utvorená bola dňa 5. júla.

Porada jednohlasne prijala návrh na utvorenie Jednoty Katolíckeho Ludu dňa 5. júla a s tým sa aj zakončila.

Povolanie katolíckej tlače.

Následkom svetlo objímajúceho rázu katolíckych právd, výlučne katolícka tlač vládne s tou tajnou silou, ktorá najrozličnejšie strannické zatmenenia vyrovná, právo nazpät uvedie do jeho práv, cit povinnosti a vôľu k práci zo svedomia vyvíňa a všetko ľudské účinkovanie rovnou cestou ku vyššiemu účelu vedie. S pomocou tejto sily katolícka tlač povznášajúc sa nad stránky, jediná je vstave čistou objektívnu pravdu hľadať a vysloviť, chybu odokryť, dobré vyvinuť s presvedčujúcimi argumentami náležitého náhľadu a aj popri seba povedomej vnútornosti slušným spôsobom zaopatrit nasledovníkov. Lebo katolícka cirkev nezávisí od ľudskej milosti; jej pravdy sú nenie rozhodnúť mohúce mienky jedného strannického zlomku; jej slovo porozumie celý svet, lebo to je pcd jedným, slovo v každom človekovi žijúceho svedomia; jej súd je vždy božský a ľudský, zakladajúci sa na cele spoločenských a individuálnych právach. Názov «katolícka» však ešte nedá tú silu ani jedným novinám; názov ani jedny ešte neučiní katolíckymi; nedá dostatočnú záruku o tých výhodách, ktoré čaká svet od nej. Tu predovšetkým

potrebný je taký ráz, ktorý kresťanské pravdy na kresťanský spôsob vysluhne; ráz, ktorý ducha novín neprofanuje s takými prvkami, ktoré tvoria podstatu zkazenej tlače a ani s materiálnou, ani s chvastavou sa sobeckosťou nevyšinie sa z kolaje tej katolíckej snahy, ktorej cieľom je uskutočniť, Bohom danú ideu o jednom ovčinci a o jednom pastierovi. Ráz činí noviny katolíckymi, ktoré považujú za najhlavnejšie svoje povolanie noviny v ohľade umeleckom, spisovateľskom a praktickom na takú výšku povzniesť, odkiaľ by svoju silu so všetkými prostriedkami umenia a cností slobodne mohli rozvíjať a vytýčený cieľ takým spôsobom hľadajú, že z pred ich vplyvu nech nebude vstave ani nepriateľ úplne sa vytvoríť; kdežto z druhej strany prevzatý boj s nepriateľmi cirkve a ľudskej spoločnosti s počestnými prostriedkami vedie ku víťazstvu. Tu treba ráz, ktorý vládne s úctou obecnstva, bez toho, že by sa dal odstrašiť, ktorého ani zlaté reťaze zemských mocností, ani stonásobné trpké pomery, alebo ťažká veta myšlienky nebudú hatiť v účinkovaní. Samé seba katolíckymi nazývané noviny, z ktorých tento ráz chybuje, stanú sa bezcieľne, ba škodlivé a tak sa toho práva jestvovania pozbavia. Bez účelu budú ohľadom na tých, ktorých by mali získať na stránku spravodlivosti; škodné pre dobrých, ktorých ženú do pohoršenia. Škodu zapríčiňujú cirkvi, ktorej svetom ctenú auktoritu šero zakalujú a vývin a zdar jej záležitostí veľmi hatia; škodu zabríčiňujú človečenstvu, lebo roztrhajú poslednú niť, ktorá môže dať nádej od Boha zabľúdeným deťom na postupné približovanie sa ku spoločnej sladkej matke. Zkaza «katolícke» majúcich názov prejde na stáročia. Táto zkaza deje sa dvojnásobne: aktívne a s premeškáním. Na prvý spôsob, keď duch novín, smer, predmet, prostriedky a spôsob odchyľujú sa od zásad a mravov katolíckej cirkve; na druhý spôsob, keď premeškajú utvoriť, zadovážiť a upotrebiť všetky tie výpomocné prostriedky, bez ktorých s triezvym napredovaním veku nemôžu držať krok, nemôžu sa pozdvihnúť na povrch vzdelanosti, tým mnej môžu na ňom obstáť. Bezrázne noviny sú pod jedným svetové noviny. Preto tieto musia najvyššie chodiť. Nečiniac toto, upádajú; upádanie ale chodí s nebezpečenstvom ponorenia sa.

S hore opísaným rázom všade musí vládnuť katolícka tlač, ale zvlášte v sladkej našej vlasti, kde v sto a tisíc násobných skupeninách smerujúc, spojenie dobrého cieľu je páľčivá potreba; kde aj následkom pravej viery, ba toho istého povolania spolupatričné duše, jako rozviazaný snop, z čiastky svojou vlastnou ľahkomyseľnosťou, z čiastky sobeckých novín zrodenu nespokojnosťou hnané, roztratené sa vláčia.

Kysučan.

POLITICKÉ CHÝRY.

Kresťanský socializmus, Népszövetség, Modernizmus.

Pod týmto veľavýznamným titulom napísal v Ludových Novinách článok akýsi «Starý». Toho starého my dobre známe po jeho perkách a presvedčili sme sa z jeho článku, že staroba nechráni pred hlúposťou. Ani by sme sa ináč nezaoberali s jeho hlúposťami, ale istý francúzsky učenec povedal, že keby dakto o ňom tvrdil, že ukradol dve veže notrdamského kostola, aj proti takej hlúposti by sa musel brániť, nuž aj my len na krátko odrazíme tie zlomyselné návaly, ktorými ten «Starý» kresťanskú ľudovú stranu a Jednotu Katolíckeho Ludu napáda.

Má ten «Starý» medzi inými vlastnosťami aj tú obyčaj, že ako starý žid vždy ten istý starý tovar obecnstvu ponúka. Čo v jeho poslednom článku spomína o kresťanskej ľudovej strane a o kresťanskom socializme o tom už sto razy písal a my sme to dvestorazy podvrátili. Písal kedysi, že kresťanská ľudová strana celkom pretvorila sa v stranu kresťansko-sociálnu a označil to vtípne slovami: «Nová ohlávka, starý kôň». Nenie sme na to zvedaví, akú ohlávku on teraz nosí. Aby výbuchom pomútenej obrazotvornosti dal aký-taký náter pravdivosti, odvoláva sa ten «Starý» jednostajne na krajinského vyslanca kanonika Giessweina, ako on vraj o kresťanskej ľudovej strane zmýšľa. Kanonik Giesswein je horlivý ľudák, pracovitý pán v záujme katolíkov nášeho Uhorska. Hodža tohoto všestranne vysoko vážneho muža zaiste posmešne oslovil, aby vstúpil do jeho strany. Giesswein na to vážne odpovedal: «nežiadam si z vašej spoločnosti». Ste s touto odpoveďou spokojný, pane «Starý»?

Biskup Prohászka je členom kresťanskej ľudovej strany, predsedom, vodcom a rečníkom Jednoty Katolíckeho Ludu a vy «Starý» opovažujete sa vzdor tomu to písať, že mu néppárt zaslepil oči, ba že vodcovia Jednoty, teda aj biskup Prohászka, zapierajú najväznej-

šie články katechizmu. Bol ste vtedy pri rozume, keď ste toto napísal? Katolícku Jednotu, na ktorú vy ľahkomyseľne blúznite, uznal za dobrú sám sv. otec a poslal jej apoštolské požehnanie. Pýtajte si aj vy toho požehnanie. Netrúfame, že ho dostanete, keď samého svätého otca upodozrievate, že tú Katolícku Jednotu za dobrú uznáva, kiorá šantruje zatracovaný a prekliaty modernizmus. Modernizmus vo vašich ústach sú bláznivé huby. Pri zadanej príležitosti vám ostatne dokážeme, v čom záleží váš modernizmus.

Železničné neriady.

Proti prievidsko-novozámskej železnici má obecnstvo patričného vidieku už od rokov rozličné a celkom oprávnené sťažnosti. Ponevác ministerstvo obchodu v predošlých časoch nevyslyšalo prosby sťažujúceho sa obecnstva, v sobotu dňa 20. júna krajinskí vyslancovia Koloman Brestyenzsky a Béla Rakovszky predstavili deputáciu štátnemu sekretárovi Szterényimu, ktorý aj prisľúbil, že žiadostiam obecnstva dľa možnosti vyhovie. — V záležitosti neriadov považskej železnice interpelovali dňa 24. júna ministerstvo obchodu krajinskí vyslancovia Ladislav Mednyansky a Georg Szmrecsányi.

Zadovažujte predplatiteľov pre «Kreštan-a»!

Z CUDZOZEMSKA.

Persko.

V Persku panujú od dlhšieho času nepretržené vzbury. Šah už pred týždňami opustil hlavné mesto Teheran a zdržuje sa v jednom letohrádku. Ministri sa darmo snažia zaviesť pokoj v krajine, bo šah jednostajne s ostrejšími požiadavkami vystupuje. Prítomne žiada, aby všetci nepriatelia jeho nariadení z krajiny vyhnaní, všetky politické kruhy pozatvárané boly a aby palotnú stráž zvýšili na 10.000 mužov. V celom Persku panuje najväčšia bieda.

K našemu vyobrazeniu.

Na čo všetko nepríde Nemeč, keď má veľa času! Istý nemecký inžinier zostavil najnovšie také 35 cm. vysoké kolečká, ktoré si možno na noky pripnúť a potom na nich letieť, skoro tak, ako na bicykli. Kolečká tieto upotrebiť sa môžu pri akejkolvej ceste. Náš obrázok predstavuje nám jednu spoločnosť, ktorá sa vozí na takých kolečkách.

Kreštania kupujte len u kreštanov!

BESEDNICA.

Starý hofer.

Rozpoviem vám krátku, skromnú históriu starého hofera, na ktorého živote nič nezmenilo osemaštyridsať rokov: hoferom bol jeho otec, starý otec, všetci mladší bratia a za hofera narodil sa aj on a hľa, slyšte zázrak, on je blaženejší od nás všetkých, ktorí žijeme v skvostnostiach a nádhere. Dom, v ktorom sa narodil, bol už vtedy rozheganá malá chatrč; od pamäti sveta popravujú, látajú jeho šindlom pokrytú strechu; medzi časom bol vystavený na dvore nový, škrydlicou pokrytý hoferský dom, ale on povedal:

— Tu zomrel môj starý otec, môj otec, tu som sa ja narodil a tu chcem aj zomrieť.

Starý Domjan — už ho len pomenujem — mal už sivé vlasy vtedy, keď som ešte len do školy chodila, ja som bola jeho malá gazdiná a že som mu dala kedytedy na tabak, s tým som však ver veľmi nezbrešila? To jemu veľmi dobre padlo, za to mi on potom vyprával mnohé pekné bájky; smutné, veselé, do smiechu a jeho prostý rozum nevedel sa prenačudovať, že som si ja tie mnohé klamstvá všetky na papier poznačila. Ale pri dostaní na tabak aj jako by lepšie bolo padlo jeho prostému srdcu, keď som mu zas ja vyprávala bájky o tom, že vlastne medzi človekom a človekom nie je rozdiel, aj hofer je taký človek, ako gazda a keď gazda dá hoferovi dom, za ten sa mu hofer naozaj odslúži. S veľmi ťažkou prácou sa mu zaň odslúži. Ale ešte je o tom aj jedna pieseň, ktorú pán písal:

Hofer si ty, gazda som ja,
Slnko nám jednak vychádza.
Dážď nám tiež jednako padá:
Prečo bych mal byť inší ja?

— Jaj, však je to pekná pieseň, — povedal Domjan, — nech Pán Boh živí toho, kto ju vyfundoval.

— Ten už zomrel, — povedala som ja.

— Škoda ho, — riekol on. — Nech mu dá Boh večné odpočinutie a požehná aj jeho prach.

Ach, Bože môj, jako ten čas letí! Všetko sa zmenilo v mojej malej dedine, na miesto vysokej strechy domov, postavili domy cifrované s nízkou strechou a murované; s doskami pokryté humná zmizly, jedine ešte jedno smúti, práve pri našom dome a dobre je, že ešte tu smúti, ináčie kde by sadal bociaň, ten milý bociaň, o ktorom som ja detom tak mnoho nacigánila, že to len dobrý Boh zná povedať! Čo hovorím, len toto s doskami pokryté humno stojí ako pamiatka zašlých čias! Len ono smúti vo svojej dávnej podobe, súc už celé

rozhegané, za ktoré haňbí sa aj hoferský dom a jeho obyvateľom aj teraz je starý Domian.

Vlasy má biele jako sníh; pri kovaní kosy nasadí si okuliare, ale ruka mu ešte vždy uvládze kosu, keď aj nestojí prvý v rade, keď aj nehľadá nazad na svojich kamarátov, jako kedysi, ponúkajúc, povzbudzujúc ich, takto hovoriac ku nim:

— Za mnou, mládenci, koste radom!

Teraz ale on je už posledný, úzky riadok ženúc, zhybuje sa za ostatnými, včul už jeho druhí povzbudzujú, rieknuce mu zavše:

— No, starý, koste radom!

Ale to ho už nepopudzuje. On na to mávne rukou a povie:

— Dobre, dobre, len tak veľmi neponáhľajte, i tak dôjdete tam, kde ja. Tam, tam, za posledných...

Ináčie márne škádlia starého hofera, ja mu už len stranu držím, lebo on aj včul viacej stojí, jako mnohý mladý. Je on v každej veci základný, ponevác je ešte z toho starého dobrého sveta, kedy ľudia menej pracovali, ale to mále náležite a dobre spravili. Nehľadeli jednoducho s jedným okom na slnko, že kedy zajde za vrchy.

— S nerestou chodí nerest, — hovoril starý hofer Domian.

Táto výpoveď po našsky toľko znamená, že: s prácou chodí práca. Musí sa teda tomu dať za pravdu: Kvapná práca nebýva platná. Či nie je pravda?

Ah, keby ste videli starého hofera, keď na jar sadi u nás štepy, lesné stromky. Koľko sa pritom nadudre na mladých.

— Nuž či si myslíš, — hovoril starý hofer, — že ten vyžije tak, jako si ho ty zasadil? Rozmrv zem a tak ju nasyp na korieňky, aby ta porantalo! Ty si to myslíš, však ver, že ho len zapichneš do zeme, jako vrbový prút a ujme sa? Sem hľaď. Či vidíš týchto veľa mladých stromkov? Tieto všetky som ja sadiť a všetky sa ujaly. Či nie je pravda, pani moja?

— Pravda, starý pravda.

Takto sme sadiť a sadíme z roka na rok do prastarej zahrady. Ale jeden raz, myslím bolo to pred lanským, taký veľmi chladný vietor nás prekvapil medzi sadením, že ešte aj starý Domian natiahol si na seba kabanicu, pričom len pipasár cuclal a ustavične uhmka- júc, nevrle krútil s hlavou.

— Čo je starý?

— Dnes sme čertu pracovali, — odpovedal starý hofer.

— Stromky sa neujmu, však ver?

— Veď čo sa ujme, ujme sa, — hútal starý. — Práca je ľudská, požehnanie Božie.

— No, ja zas to hovorím, že keď sa len z polovice ujmu, dostanete desať korún, starký.

Starý hofer odpovedal:

— To bude mnoho, pani moja.

— Čoho? Stromov alebo peňazí? — pýtala som sa ho s podivením.

— Aj stromov, aj peňazi.

— No, len to zverte na Boha a na mňa.

Zatým okolo nás sa ztrepali aj nádennici a aj tito sľubovali starému hoferovi, ktorý jedon halier, ktorý dva, jestli sa z polovičky len polovička ujme. Ale starý hofer týchto odbil, hovoriac:

— Čo chcete s haliermi, vy trhani! Berte sa domov a políhajte si spať! (Dokončenie nasleduje.)

CHÝRNIK.

Sviatok Božieho Tela v hlavnom meste. Obyvateľstvo hlavného mesta zvlášte slávnostným spôsobom svätilo tento najkrásnejší sviatok rímsko katolíckej cirkve a vydalo tým verejne svedoctvo svojho náboženského presvedčenia. Veľkolepé služby Božie odbavovali sa vo všetkých kostoloch a na viac miestach bola processia za prítomnosti početného obecnstva. Menovite početné popredné obecnstvo sišlo sa v korunovačnom Matiašovom chráme v Budíne, kde na slávnostných službách Božích prítomné boly úradné osobnosti. Korunovačný chrám ozdobený bol zástavami a pokrovcami a dlažba bola posypaná kvetinami. V hlavnej lodi Matiašovho chrámu pod vedením kapitána Karola Andersza stáli korunní strážcovia a halapartňami a žiaci budínskeho ústavu Franca Jozefa. V laviciach hlavnej svätiny medzi inými sedeli ministri gróf Aladár Zichy, Anton Günther, Gejza Josipovich a početní hodnostári. V kráľovskom oratoriume sedela dvorná dáma arcikňažny Augusty barónka sl. G. Szegedy. Pred chrámom, ako i na námestiach a uliciach okolo chrámu stáli v radoch vojaci budapeštianskej posádky. Ráno o 7. hodine začala sa slávnostná sv. omša, ktorú pri veľkej assistencii kňazstva odslúžil biskup Medard Kohl. Po svätej omši pohla sa skvelá cirkevná processia. Na čele processie kráčali jazdeckí policajti, za nimi nasledovala vojenská hudobná banda a potom dlhý rad cirkevných a svetkých spolkov pod zástavami. Na čele kňazstva biskup Medard Kohl viedol processiu, v ktorej sa zúčastnili všetci došli hodnostári. Processia za hlaholu zvonov medzi radmi vojska a širokého obecnstva tiahla ku oltárom postaveným na námestí sv. Trojice, v Uri-ulici, na Disz-námestí a v Tárnok-ulici. Vojsko vystrelilo pri každom oltáre. Bolo 9 hod., keď sa processia vrátila do korunovačného chrámu, kde sa skvelá cirkevná slávnosť skončila s Te Deumom. Podobne slávnostne odbývala sa processia aj vo vnútornomestskom farskom kostole, ďalej v Kóbányi a v Starom Budíne.

Chýry z biskupstva košického. Osvietený pán biskup dr. August Fischer-Colbrie vo svojom tohoročnom

VIII. obežníku oznámil na 2. júla zkušku ku prijatiu mladíkov za klerikov. Ku tejto zkuške majú sa predstaviť len žiaci, čo už odbavili školy gymnaziálne a zložili matúrku. — Jeho osvietenosť pán biskup dňa 16. júna odcestoval do Mándoka na návštevu grófa Forgácha. Z tadial dňa 17. júna prešiel osvietený pán biskup do obce Göncz na pohreb vdovy Mikuláša Pálffyho, ktorú pochoval pri veľkej assistencii okresného duchovenstva. — Duchovné exercia pre kňazov košického biskupstva oznámené sú na 1., 2., 3. a 4. júla, ku ktorým povoláva osvietený pán biskup duchovných, aby sa čo v najväčšom počte na nich súčasťnili. Prednášky pri tomto duchornom cvičení drží Jezuita vel. p. Jozef Midlinszky. — Spolok katolíckych učiteľov okresu košického vydržoval minulý týždeň svoje ročné zasadnutie, ku ktorému ako duchovných, tak aj učiteľov málo sa dostavilo. Za nového predsedu vyvolený je okresný vice-dekan a farár z Mistóka Anton Fischer.

Chýry zo Spiša. Vo viacerých obciach ošípané hynuly v posledné časy. — V mesiaci máji odviezli na železnici do iných krajov Uhorska 154 kusov rožného statku, 66 oviec a dve ošípané, do cudzozemska odviezli 73 kusov rožného statku. — V obci Baldóc blízko Podhradia sa kúpele 14. júna otvorily. — V Hunsdorfe pohrýzol jedon besný pes päťročnú Mariu Mayer. Cieľom liečenia odviezli ju do Budapešti do Pasteurovho ústavu. — V Nedeci dňa 15. júna hrom do jednej stodoly uderil, už začala horeť, ale ľuďom sa šťastne podarilo oheň zaraz udusiť. — V novoveskom Katolíckom Kruhu, ktorý má teraz asi 400 údov, držia teraz takrečeno každú nedeľu slovenské prednášky pre čisto slovenských údov. Tak by mali robiť Kat. Kruhy aj ostatných spišských miest. — «Kresťan» chodí do Novej Vsi v 40. výtiskoch.

Birmovka v Liptove. Osvietený pán biskup spišský dňa 5. júla počne birmovať v Liptovskom Sv. Mikuláši a pokračovať bude v Bobrovcí, Hybiach, Hrádku. Neskoršie ale bude birmovať v Ružomberku a na okolí.

Oheň. Dňa 17. júna na poludnie v obci Mojš-Lúčka ku strečanskej fare prislúchajúcej, následnom neopatrnosti jednej ženy stalo sa veľké nešťastie, zhorela totiž celá dedina. Ponevác vietor bol náramný, neostaly len asi 2—3 chalupy. Domy súc drevené, zhorely až do gruntu, tak že obyvatelia vyšly na žebrácku palicu a sú bez prístrešia. Prosil bych pre milosrdenstvo Božie vdp. redaktora, aby prostredníctvom «Kresťana» prispel úbohým vyhorelcom nejakou podporou, pripomínajúc všetkým čítajúcim riadky tieto, čo nám Pán Ježiš vo svätom Písme zanechal: «Čokoľvek učeníte jednomu z týchto najmenších mojich, mne učeníte». Slováci smilujte sa nad vašimi spolubratmi! Strečno (Sztrecsény, Trencsén megye), dňa 20. júna 1908. Ostávam s úctou P. Honorius Frastaczky, kňaz rádu svätého Františka, zastávateľ farára.

Pretrhly sa oblaky. V chotári obci Závada a Tárcaľo neďaleko Levoče minulé dni bola veľká búrka a pretrhly sa oblaky. Chotár obcí vyšiel na zkažu.

jatiu
pred-
zlo-
16.
For-
skup
yho,
cho-
cého
kto-
y sa
y pri
Mi-
koši-
utie,
o sa
vice-

hy-
i na
ného
od-
bli-
uns-
ayer.
ovho
sto-
po-
kom
tak-
slo-
stat-
j Vsi

spiš-
Mi-
dku.
kolí.
účka
patr-
totiž
r len
ž do
a sú
vdp.
úbo-
vše-
svä-
chto
e sa
esén
ono-
vateľ

a a
úrka

Nové dielo umenia.

Chýry zo Šariša. Prešov. Jedon z najmilších a z najutešenejších sviatkov katolíckej cirkve je slávnosť Božieho Tela. Pobožnosť túto odbavoval pri veľkom pomocníctve po spievanej svätej omši praepošt-farár Adalbert Zaborovszky. S prevelebnou Sviatostou tiahli pri nápadne veľkom počte veriacich ulicami mesta ku krásne ozdobeným oltárom. Obecenstvo a zvlášte početné katolícke spolky pod svojimi zástavami prikladným spôsobom vydávali svedectvo svojho katolíckeho presvedčenia. Z tejto príležitosti bolo vidieť, nakoľko je mesto Prešov katolícke. — Stoličný výbor vydržoval svoje letné zasadnutie dňa 25. júna. — V kláštore anglických mníšiek odbavovali sa záverečné zkúšky od 16. do 26. júna. — Pri shotovení štukatúry povala padla učňovi Imrichovi Fabian na hlavu a ranila ho tak nebezpečne, že následkom toho zomrel. Polícaj proti majstrovi Jozefovi Jeczensko zaviedla vyšetrovanie, bo ku tej robotke poval nepodoprel a nemal dovolenia ku shotoveniu štukatúry. — *Kisszeben.* V tunajšom gymnaziume odbavovali záverečné zkúšky dňa 24. a 25. júna. — *Kende.* Minister kultu a výučby gróf Albert Apponyi praesentoval na tunajšiu uprázdnenú faru Jozefa Kapala, farára zo Zempénturány.

Hlúpy žart. Ku mešťanostovi v Lohetzi pri Königgrätzi pred niekoľkými dňami zavítal jeden vojak 42. pešieho pluku a oznámil mu, že v najbližšie dni tri battaliony vojska so 70 dôstojníkmi prídu do mesta. Prosil ho teda, aby sa postaral o byt pre vojakov. Mäsiari, pekári a krémári mesta sa veľmi potešili tomu chýru a robili veľké prípravy ku uvítaniu vojakov a dali hodné prepitné tomu vojakovi, ktorý im tento chýr oznámil. Namiesto toho dotyčný vojak mešťanostovi poslal jednu stotinu z papiera vystrihnutých vojakov. Prípád oznámili vojenskej vrchnosti.

Utopilo sa 500 ľudí. Z Londýna sdeľujú, že v Batávii dňa 18. mája udala sa hrozná katastrofa. Z Marundy asi tisíc žencov pohlo sa na ôsmych člnoch zať ryžu, ale vo veľkom víchre všetkých osem člnov utonulo a asi päťsto ľudí zahynulo vo vlnách.

Horiaca rieka. Pri meste Drohobic neďaleko Lvova ľudia kochajú sa v zriedkavom zjave. Petrolej vrtajúce veže neupotrebiteľný petrolej púšťajú do rieky Tismenic. Minulý týždeň petrolej od jednej odhodenej horiacej zápalky sa chytil a rieka začala horeť. Oheň sa ustavične šírila; vyšľahol z rieky a najprv na oboch bokoch rieky šírila sa po poliach, potom ale sa začal blížil ku mestu. Nato vyrukovali hasičia s viac sto robotníkmi, aby oheň udusili, čo sa im ale posiaľ nepodarilo. Deputácia susedných obcí odcestovala do Viedne, aby proti ustavičným ohňom pýtala pomoc.

Vybúšila cigareta. Kachliarsky pomocník Žigmund Bodó jedon večer minulého týždňa na svojom byte v Žigmund u. v dome č. 35. zapálil si na cigaretu. V nasledovnom okamihu cigareta vybúšila a Bodó bez povedomia klesol. Zavolali dobrovoľných ochrancov, ktorí Bodóvi obviazali rany a zaviezli ho do nemocnice. V cigarete akiste bol pušný prach.

Nové dvadsaťkorunové bankovky. Ministerstvo financií vo svojom zo dňa 11. júna vydanom nariadení oznamuje, že rakúsko-uhorská banka v obehú sa nachodiace červenasté a dňa 31. marca roku 1900. datované bankovky vtiadne a dňa 22. júna začala vypúšťať nové modré dvadsaťkorunové bankovky, ktoré sú zapatrené s dátumom zo dňa 2. januára 1907. Úradný časopis na toto sa pofahujúci oznam rakúsko-uhorskej banky už uverejnil. Dľa tohto oznamu nové bankovky dňa 22. júna začali vypúšťať v takej miere, aby staré dvadsaťkorunové bankovky boli vtiadnuté. Staré bankovky do 30. júna roku 1910. budú platné. Po 30. júne 1910. starú banknotu rakúsko-uhorská banka len do 30. júna 1916. zamení. Po tomto termíne rakúsko-uhorská banka viac nebude povinná starú bankovku prijať, alebo zameniť. Nové desaťkorunové bankovky sú 150 millimetrov dlhé a 90 millimetrov široké.

Jedovaté hríby. Šlosiarsky majster vo Vrbovom (Verbó, stolica nitrianska) Ján Foltini so svojou manželkou a troma deťmi dňa 9. júna jedol na obed hríby, ktoré on sám nasbieral v hore. Popoludní celú familiu napadly prudké krče. Naľakani susedia bežali pre lekára. Lekári dr. Hasenberg a dr. Fodor konštatovali, že Foltinovi otrávil sa jedovatými hríbami a len po veľkom namáhaní podarilo sa im členov rodiny vzkriesiť ku povedomiu.

Neopatrná slúžka. Smrteľné nešťastie udalo sa dňa 16. júna u majiteľa domu Ondreja Riesza v Budapešti. Riesz, ktorý býva v Óriás-ulici v dome č. 23., večer so svojou manželkou odišiel z domu. Svojich šesť drobných detí sveril na 19 ročnú slúžku Mariu Stein, ktorá 5-ročnú Margitu a jednoročnú Katku vzala do svojej postele a ihrala sa s nimi. Onedlho všetky tri zaspaly. Devu ráno o 5. hodine zobudil Riesz a vtedy zbadali, že malá Katka je mŕtva. Slúžka v spánku ľahla si na dievčatko a zadlávila ho. Slúžku zaviedly na hlavný kapitanát, mŕtvolu malej Katky ale zaviezli do pitvacieho ústavu.

Potrestaný falšovateľ vína. Hostinského Heinricha Reissmanna, ktorý má hostinec v Szabolcs ulici v dome číslo 11., kapitanát VI. okresu posúdil na 150 korún peňažnej pokuty, lebo predával falšované víno.

Zkaza jednej obce. Obec Szürnyeg (stolica zemplínska) úplne zhorela. Len niekoľko domov nezhorelo. Dovedna zhorelo 140 domov spolu aj s pobočnými stavaniami.

Zabil ju hrom. Vo Vrbovcích (Verbócz, stolica nitrianska) dve devy minulé dni hnaly na pasienok kravy. Medzitým povstala búrka a hrom udrel medzi devy. Hrom jednu devu a dve kravy usmrtil.

Smrteľný oflinok. V obci Tóti (stolica biharská) roľník Ján Szabó také zaucho vylepil svojej manželke, že táto klesla a zomrela. Veľkováradský kráľovský fiškál proti vrahovi zaviedol pokračovanie.

Pozvanie. «Budapeštiansky Katolícky Del. Kruh» usporiada pred Petrom Pavlom v tú nedeľu, to jest dňa 28. júna roku 1908. v miestnosti P. Š. Poosa, VIII.

Víg-ulica 18. (Bérokocsis-ulica na rohu) tanečnú zábavu, spojenú s humoristickými prednáškami. Začiatok po 7. hodine večer. Vstupné v predodpredaji 80 halierov, večer pri pokladnici 1 koruna. Každý statočný krajan a krajanka budú nám vítaní, do srdečného uvítania sa pri zábave ostávame s úctou V Budapešti, dňa 3. júna r. 1908. Správa Kruhu. Čistý osoh obráti sa ku zašateniu chudobných sirôt zomrelých členov. Vstupenky možno dostať: v miestnosti Kruhu (Práter-ulica č. 6.) u gazdu Kruhu J. Krajčí a u členov výboru.

HOSPODÁRSTVO.

Zo strediska kresťanských potravných spolkov.

Stredisko potravných spolkov kresťanských, aby široké vrstvy kresťanského obecnstva povzbudilo ku sriadovaniu sa potravných spolkov a ku jejich utvoreniu na základe kresťanskom, ku popredným mužom a vodcom ľudu tých krajov, kde takéto spolky posiaľ ešte nejestvujú, obracia sa nasledujúcim obežníkom:

«Čt. P. Všestranná ponosa je na veľkú drahotu a kto z tržiska a zo sklepu žije, ten pravdivosť tejto ponosy všestrannej aj trpko pocíti. Vzdor hroznej drahote tejto ale človek za každým krokom o inom neslyší ako o povýšení platov, ačpráve my malí ľudia, akožto najväčšia čiastka krajinského obyvateľstva tohoto šťastia posiaľ nemohli sme byť účastní.

Porekadlo hovorí: «Pomôž si človeče a aj Boh ti pomôže». Kde sa teda my v tejto veľkej drahote o pomoc, lepšie povedané o povýšenie našich platov máme obrátiť? Výš spomenuté porekadlo nám v tomto najlepšej rady dá, keď praví: «Pomôž si človeče a aj Boh ti pomôže! «Sdružuj sa!»

Sdružuj sa s kresťanskými blížnymi tvojimi čo sa v takom stave nachodia, ako ty, a nebudeš tak veľmi cítiť drahotu, pod ktorou ináč, súc na seba zanechaný, tak veľmi trpíš.

Zakladajme kresťanské potravné spolky!!

Tvoje každodenné potrebnosti zaopatruješ si pravda na tržisku a v sklepe? A že je všetko tak veľmi drahé, toho jedinou príčinou je to, že kupci dľa ľubovôle zdvihajú ceny tovaru zvlášte tam, kde nenie žiadna konkurencia.

Ceny tržiska pravda predbežne znížiť nemôžeš, o mnoho ľahšie ti je to ale urobiť s cenami sklepníkov. Nikto by to neveril, ako ľahko môže obec ruky sviazať

«všemohúcim» sklepníkom, keď si otvorí kresťanský potravný spolok; to vedia a zkusujú len malí ľudia takej obce, v ktorej už jestvuje kresťanský potravný spolok.

Presvedčíme sa o tom, keď len trochu rozmýšľame nad tým! Cez koľko rúk prejde ten tovar, kým sa on dostane do rúk dedinského sklepníka. Osoh, čo z tohoto majú veľk kupci, veru z teba zderú milý bratku kresťanský.

Podlý tovar dostaneš teda draho a mnohokrát sa stáva chyba aj pri miere a váhe.

Utvorujme teda kresťanské potravné spolky, po krátkom účinkovaní takejto ustanovizne uvidíte, že my máme pravdu, bo dedinskí sklepníci prinútení sú znížiť ceny jejich tovaru, aby s cenami kresťanských potravných spolkov konkurrovať mohli. Stredisko kresťanských potravných spolkov totiž, následkom zakúpenia vo veľkom, do jeho sväzku patriacim spolkom, objednaný tovar dávať môže pri tak výhodných cenách, ako fabrikant veľkokupcom. Kresťanské potravné spolky sú preto na strach a poplach dedinským sklepníkom, bo ten osoh, ktorý posiaľ hojne tiekol do jejich vachkov, patrí členom spolkov. Ak veľký má byť tento osoh, to celkom od vás závisí drahí priatelia moji, bude on vždy tým väčší, čím viacej kupujete svoje potreby u kresťanských potravných spolkov.

Nebudme si nepriatelia sebe samým. Neostichajme sa. Utvorme, založme si čoskorej kresťanský potravný spolok, škoda každého dňa, ktorý zanedbáme.

Verte nám. My vám len dobre chceme. Uľaviť a polahšit chceme vašu výživu každodennú. Jedná sa tu o vašich vlastných záujmoch. Chopte sa tejto príležitosti, treba vám len ruky vystreť a my bez zisku a bez osohu pospiechame vám ku pomoci.

Daj Bože, aby ste naše sľachetné snahy nahliadli a vtedy naše kresťanské ciele dosiahnu istého víťazstva. Pán Boh s nami!

Stredisko kresťanských potravných spolkov ako sdruženie Budapešť.

Správa:

Gróf Aladár Zichy, predseda,
dr. Alex. Giesswein, *gróf Béla Somsich*,
gróf Gejza Majláth, *Jozef Haller*,
gróf Georg Majláth, *gr. Ladislav Hunyady*,
dr. Július Moczár, *dr. Ján Hinszky*,
Karol Szentiványi, *dr. Karol Vildfeuer*.

Dozorný výbor:

Edmund Kirschanek, predseda,
dr. Anton Szébenyi, *dr. Ludvik Csepela*,
Pavel Kovács, *Imrich Radnich*.

Roku 1907. patrilo do našeho sväzku 399 kresťanských potravných spolkov.

Kresťania kupujte len u kresťanov!

DOPISY.

Podhrad (Szepesváralja).

Pochválen Pán Ježiš Kristus.

Velactený Pán Redaktor!

Prosím o láskavé uverejnenie tohto môjho dopisu v našom «Krešťane».

V podhradskom cintoríne sa dňa 31. mája odhalil ten honvédske pomník, o ktorom už bola reč v týchto milých novinkách, a síce medzi veľkými slávnosťami. Tam prítomný bol aj gróf Albin Csáky, ako zastupiteľ domu veľmožov, minister pravosúdia Anton Günther so 14. ablegátmi v maďarskom slávnostnom odeve, zastupitelia viacerých spišských miest a dedín s veľkým obecnstvom podhradským. O 11. hodine predpoludním mal náš osvietený pán biskup dr. Alexander Párvy s veľkou assistenciou svätú omšu vo farskom kostole, po nej povedal tam peknú reč. Pri pomníku rečnil Štefan Zemančík, farár podhradský, dr. Andor Szilvásy, mešťanosta podhradský a dr. Michal Mariássy, ablegát okresu levočského. Pekne prednášali žiaci levočskí, novoveskí a podhradskí tri maďarské národné piesne, a síce «Isten áld meg a magyart», «Hazádnak rendületlenül» a «Talpra magyar». Na konci ovenčili pomník s 21 vencami. Popoludní o 2. hodine bol v mestskom hostinci veľký obed, na ktorom sa súčasťnilo 150 osôb, prípitkov bolo veľmi mnoho. Minister obchodu Franc Kossuth poslal telegramm. Večer bol v hostinci koncert, ktorý pozostával zo spevu, z muziky a z deklamovania. Potom nasledovalo dlhé tančenie. Čistý ošoh tej večernej zábavy obnášal 372 korún. Pekná, oduševňujúca slávnosť to bola, chválu zaslúžia riaditelia; ale to jedno im musíme na oči vyhodiť, že si nič nevšimli slovenských obyvateľov Podhradia a celého vidieku, to jest, že sa nepostarali o slovenskú reč. To by veru nič nebolo škodilo slobode nášho milého Uhorska, ba práve by bolo ešte osožilo! Takým spôsobom sa len odcudzí slovenský ľud, ktorý je teraz toľkým pokušeniam vystavený.

S vlasteneckým pozdravom!

Verný uhorský vlastenec.

***

Z Nitrianska.

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Velactený Pán Redaktor!

Prosím o láskavé uverejnenie môjho dopisu v našom «Krešťane».

Tedy korheli, loptoši a kulifaji sa boja vstúpiť do tej blahodarnej Jednoty Katolíckeho ľudu. Nuž jako si postelú tu na tomto svete, tak budú ležať na druhom svete.

Vyjmúc čiastky luteránske a skalický okres, ľudová strana tu veľmi dobre stojí. Tí liberálni kulifaji už začínajú popúšťať zo svojej vzteklosti a beznáboženskej zlosti. Hja, keď chlebičkár tak sa musí vrútiť, ako sa obracia verkel predstavenstva. Ešte aj tí čierni panáci začínajú brať na seba belšiu barvu.

Národnári sladnú. Demokrati nemajú u nás pôdy. Krivonosí tratia smelosť, krešťanských ľudákov podporuje milosť.

Spolky sa zakladajú, groše sa odkladajú; úžerníci sú už nenie panujúci. Sedliak už nenie chrapúňom a kohút nenie kopúňom.

Duch krešťanstva sa zmáha, duch veku človekovi smelosť dáva. Flaška tratiť vážnosť, liberalizmus tratiť možnosť a zmáha sa zbožnosť.

Posledný vták, ktorý kydá do svojho hniezda, lebo vie, že by sa mu skovala šťastia hviezda.

Poriadny človek svoje náboženstvo nezapre, lebo vie, že s tým len svoje svedomie zababre.

Poriadny človek musí byť ľudákom, lebo ináč stal by sa biednym chudákom.

Od veľku nehľadme na šírku dna fľašky, by nebol svedomia nášho základ fažký.

Však aj medzi apoštolmi bol jeden judáš; nepohoršujme sa, keď aj daktorý kňaz hľadá lepšej fary fujtáš.

Ľudkovia, držme sa rozumu a svedomia, vtedy nás hnusní liberáli nezlomia.

Ján Rypánsky.

***

Zo Somorovej.

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Velactený Pán Redaktor!

Úctive prosím, ráčte v «Krešťan»-e uverejniť tieto riadky.

My bývame pri železničnej dráhe, aj nádražie máme. Naša obec leží medzi Hrušovami a Lovásovcami, patríme do preseranskej fary; sedliackeho gazdu ani jedneho tu nenie. Jediný panský hospodár, Dinko Markovič tiež nás odíde v jaseň, deťom k vôli ide do Nitry bývať. Dostal kapitálnu árendu, a síce za každý uhorský hon (joch) 51 korún a ešte i daň musí árendátor platiť. Na našom okolí veľmi chudne tá hnusná liberálna strana, len takí chlebičkári ešte kluckajú za ňou, jako hladný psík za žobrúčkou kapsou, almužnou plnej. Občania na tomto okolí bydliači stávajú sa radom statočnými ľudákmi váženými.

Obuvník.

***

Kežmarok (Spiš).

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Ctený Pán Redaktor!

Prosím o láskavé uverejnenie tohto môjho dopisu v našom milom «Krešťane».

V tomto kvitnúcom spišskom meste je reč teraz o zoštátnení tamojších ľudových škôl. Katolíci a židia už pristali, len evanjelici ešte nie, ktorých veľká čiastka k zachovaniu evanjelického náboženského ducha za nevyhnutne potrebné drží zadržanie jejich školy, bársjak

veľkej obety by to stálo, čo je aj veľmi chvalitebné. Bárs by to tak holo aj z katolíckou školou, na ktorú je tam — ohľadom zachovania katolíckeho ducha — najvyššia potreba, však katolíci, ktorí chudobnejšiu časť obyvateľstva tvoria, sú tam z každej strany majetnými evanjelikami obkľúčení.

V Kežmarku — ako som so žiaľom počul — je asi 200 školopovinných detí, ktoré neidu do školy, a to sú deti chudobných slovenských a poľských robotníkov. Po mestách sa — žiaľbohu — málo zaoberajú k tomu povolaniu s opusteným slovenským ľudom.

S Bohom!

Katolík.

***

Zo Šuránky.

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Veľactený Pán Redaktor!

Prosím o láskavé uverejnenie týchto mojich riadkov v našom obľúbenom «Kreštan».

Naša dedinka vedie celkom tichý život. Nenie ale ani div, keď sme my za chrbátom sveta, kde Pán Boh dobrú noc dáva. Náš zemský pán Janko Veber už nechodí v nedelňý čas na poľovačku. Mrzí nás, že ztratíme pána učiteľa Jožka Čeháka, ktorý sa prechodí cez hory a dolý až do Zvolena, kde bude jeho osoba za učiteľa zvolená. Náš páno Koniakovský koná svoje povinnosti hersky. Jemu sa nelení v spolku pracovať, poneváž ľúbi s ľudom obcováť. Čo výtečný spolkar kupuje role a hory, aby mal ľud úrodné vrchy a dolý. Za rychtára máme vtáka, čo nevie lietáť, jeho priezvisko znie «Vranka». Čermavskí Nemci sa sem hrnú, kupujú role, lichvu a krmu.

Polnemoc.

***

Z Chynorán.

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Otený Pán Redaktor!

Prosím o láskavé uverejnenie týchto mojich riadkov v našom «Kreštan».

Naša dedinka je čistá od krivonosích, ktorých my netrpíme medzi sebou. Ale tu ani tých hnusných liberálov nenie. Od prvého do posledného chlapa všetci sme tu poriadnymi ľudákmi. Cigáry, pálenka, judáška mzda ani jedného z nás neomámi pri voľbe, lebo neľúbime sedieť pri hnusnej hoľbe. Náš pán farár je veľmi tuhý ľudák, keby mu liberáli čokoľvek sľubovali, je on statočný kruták. Zväčší on nám teraz aj kostol, aby mohol v ňom kázať čo horlivý apoštol.

S Bohom!

Súsed Ján.

Od Senice.

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Mnohovážny Pán Redaktor!

Prosím o láskavé uverejnenie týchto mojich riadkov v našom «Kreštan».

Tu je veľa národniarov, málo poriadnych ľudákov; liberáli majú dobré časy, lebo že prepadnú, nepadajú im vlasy. Náš pán farár liberálom vodu veľmi nekali, huncútske jejich plány v novinách neodhali. Naše mesto čudné hniezdo, je tu aj žid, aj luterán, aj liberál, jako by si ich s miešaniny vyberal. Kraj je tu chudobný, ľud sveta zkusený; bývame ďaleko od otvoreného sveta, preto nás pohyb sveta neztretá.

S Pánom Bohom!

Ľudák.

Rozmary a žarty.

Vtípná odpoveď.

V jednej obci sa stalo, že keď istý gazda na svoju roľu šiel, aby tam hnoj roztrúsil, napadol ho ohromne veľký pes. Pes už mal skočiť naňho, na čo ho gazda tak silne bodnul so železnými vidlami do hrdla, že sa pes vyvrátil a viac ani nevstal. Majiteľ toho psa zažaloval gazdu a žiadal odškodné.

— 'Prečo ste neuderili psa s druhým koncom vidiel? — pýtal sa ho sudca.

— A prečo sa pes toho pána pyskom a nie chvostom rútil na mňa, — odvetil gazda.

I on musí tým byť.

— A nehaňbíte sa zobrať? Človek ešte mladý, zdravý, silný a už ruky po džadovsky vystrete?

— Pán veľkomožný, môj džad bol džadom, môj pradžad bol džadom, môj otec tiež bol džadom, teda i ja ním ostanem.

Vysvetlil mu.

— Od čoho pochádza ten výraz dlh? — pýtal sa jedon svojho priateľa.

— Od toho, že sa najčastejšie veľmi dlho nevráti, — odpovedal druhý.

Dobrá prírodná nauka.

— Velblúd môže za osem dní pracovať bez toho, žeby dačo pil, — povie pijak-muž svojej žene.

Osožné a chytré prevedenie parcellovania.

«A Kisbirtokosok Országos Földhitelintézet» «Krajinský gruntovno-úverkový ústav» do obchodného oboru svojho prevzal provádzanie parcellovania a ku tomuto cieľu udeľovanie požičiek. Ciele ústavu tohoto vytvárajú úžerníctvo každého druhu, preto on sám nekupuje majetky ku parcellovaniu, lež na žiadosť prevezme za miernu odmenu úplné prevedenie parcellovania (rozumie sa práca právnymi, merníckymi a v gruntovných knihách) a k tomuto cieľu vyšle na miesto svojho splnomocneného človeka, ktorý postará sa o prevedenie všetkých prác miestnym požiadavkám zodpovedne. Ku cieľom parcellovania ústav ochotne poveruje požičku pri výhodných podmienkach, o com vysvetlenie, prospekt, hlavná správa (Budapest, V. kerület Géza-utca 2. szám) na žiadosť ochotne odosiela. — Výhody spolupúčinkovania ústavu sú: 1. Lacné prevedenie parcellovania. 2. Ústav nerobiac nároky na podiel osohu, kupec v tej cene dostane pozemky, v akej ich majiteľ odpredá. 3. Kupec a odpredavateľia pozbavia sa všetkých starostí parcellovania. 4. Odpredavateľ naraz v jednej sumne dostane kúpnu cenu. 5. Spoločná zodpovednosť je vytvorená. 6. Všetky útraty dávajú sa popredku. — Zvláštné výhody ústavom povolené požičky ku parcellovaniu: 1. Prípadný diel podlžnosti spláca sa pozadne. 2. Požičky povolujú sa počnúc už od 300 orún. 3. Požička vypláca sa celkom v hotových peniazoch. 4. Listina verejného notára nenie potrebná, potrebuje sa len lacné uhodnovenie notárske. Ústav požičku vypovedať nemôže.

— To nič! — odpovedá ostro manželka, na muža pozerajúc. — Ja znám také stvorenie, ktoré odolá za osem dní piť bez toho, žeby pravovalo.

Na toto muž zahanbený utiekol von.

Vtipné.

— Počom môžem starú kuru rozoznať od mladšej? — pýtala sa istá pani svojej priateľky.

— Po zuboch, — odpovedala jej.

— Veď kura predsa nemá zubov.

— Ale ja mám, a keď hryziem do nej, poznám, či bola stará alebo mladá.

Usilovný žiak.

Ujec: Ktorý predmet ti je v tých školách najmilší?

Žiak: Spev.

Ujec: A prečo?

Žiak: Lebo od spevu som oslobodený.

Pútnikom levočským.

Habovka.

Následkom listu v. p. Coelestina Kompanyik, opáta-farára levočského, upovedomujem pútnikov levočských, že *slávnosť na Hore levočskej* dňa 2. júla i tohto roku, jako predošlé, *odprávaná bude*. Správa košicko-oderbergskej železnice dňa 29. mája pod č. 33.400/D. prisľúbila certifikáty, ktoré oprávňujú pútnikov k tomu, že *i tohoto roku za pol ceny cestovať budú*. Tieto certifikáty (červené cedulky) i tohoto roku rim.-katol. farský úrad *gombášsky*, o. p. *Fenyóháza, Liptóm.*, rozpošle patričným pánom farárom. Komu by chybovaly, dostane ich na stanici, jakmile pútnický vlak tam dorazí. Vymenenú celú karotku každý pútnik podrží si, s ňou i nazpät cestovať bude. Pozor teda na cedulky i na karotky, neslobodno ich ztratíť!

Kázať budú: *Ján Kukura*, kaplán veľkoveský, dňa 1. júla o 6. hod. ráno *o smrti*; *František Dulya*, administrátor stankovský o 11. hodine *o súde*; *Štefan Ondercso*, kaplán z Gálszécsu o 3. hodine *o nebi*; *Barnabáš Toszt*, sekretár košický o 6. hodine večer *o pekle*; *Ján Dobránszky*, farár zo Širokej, dňa 2. júla o 8. hodine ráno na hore *o Patrónke uhorskej*; *Štefan Hattyár*, farár gombášsky o 10. hodine predpoludním *o Bäránku Božom...* a záverke litánií loretanských.

Pútnický vlak pohne sa zo Žiliny dňa 30. júna ráno po osobnom vlaku (po persónke). Pútnici teda vysadnú naň o tom čase, jako pre-

došlé roky. Na malých stánkoch nepostojí, len na staniaciach nádražných. V Mikuláši a v Poprade dlhšie bude stáť.

Úctive prosím duchovných bratov v Kristu, povzbudte svojich veriacich k čím valnejšiemu súčasťneniu sa na púti levočskej, ba i sami putujte s nimi k oslave Panny Marie levočskej. Napomente svojich veriacich pútnikov, aby ku vlaku nie behom, krikom, lež pokojne, v tichosti a vážne šli. Toto mnohí nezachovávajú.

Ján Hattyár, farár, vodca púte.

Krajinská púť do svätej zeme.

Pri dušovnom vodcovstve veľkomožného a prevelebného pána kanonika, opáta bierského a krajinského vyslanca dr. Alexandra Giesswein a pri spoluúčinkovaní početných duchovných 1. oktobra b. r. pohne sa krajinská púť do svätej zeme, ktorú sriaďuje svätej zeme uhorský úrad.

Ceny: I. I. trieda 700.—, II. trieda 550.—, III. trieda 300.— korún. Programmom a vysvetlením ochotne posluží svätej zeme kommissariatú úrad uhorský. II., Margitkört 23. farský úrad.

Krajinská jubilárna púť do Lourdesu pohne sa dňa 8. augusta pod protektorátom jeho excellencie najdostojnejšieho pána dr. Júliusa Városho, arcibiskupa kaločského. Duchovné vodcovstvo pútnikov prevádza výbor z 12 duchovných pozostávajúci. — Ceny s prvotriednym zaopatrením cez 8 dní: I. trieda 460 korún, II. trieda 320 korún, III. trieda 210 korún. Programmom a vysvetlením ochotne posluží Franc Fehér, farár. Ebed, stolica ostrihomská. — Zarovnak krajinská jubilárna púť pohne sa dňa 30. augusta z Budapešti ku marianskej processii do Lourdesu a s tým v spojení do Rímu na jubiléum sv. otca. — Ceny zúčastnenia s prvotriednym zaopatrením cez 14 dní: I. trieda 560 kor., II. trieda 450 korún, III. trieda 250 korún. Programmom a vysvetlením ochotne posluží Štefan Pasztorek, Tököl, stolica Pest.

Púť do Lourdesu. Zodpovedne z veľa strán objavenej žiadosti Jozef Skarda, šaštinsky praepošt, dekan-farár z príležitosti 50-ročného jubiléuma zjavenia sa blahoslavenej Panny, s odcestovaním okolo 23. augusta s arcipastierskym dovolením púť vedie do Lourdesu, staviac sa po ceste v Einsiedelnu vo Švajci a na milostnom mieste najsladšieho Srдца Pána medzi Lyonom a Parížom v Paray le Monial. Touto cestou prosí duchovných bratov a všetkých, čo ho o prevzatie tejto púte požiadali, ako aj tých, čo túto cestu v jeho spoločnosti už raz vykonali, aby úmysel jeho v kruhoch jejich známych odporúčali a rozširovali a hlásiacich sa oznámili mu najpozdejšie do 31. júla. — Smer cesty je: Buda-pest—Viedeň—Linz—Innsbruck—Bregenz— (bádenské

!!! S 16 prvými vyznačeniami !!!

Ludvik Kállai motor dielňa

Budapest, VI., Gyár-u. 28.

Odporuča pri úplnej záruke
benzin-motore ku mlynom a iným priemyselným
 podnikom, taktiež

elektrické benzinlokomobil stroje ku mlatbe
 s dvojím vystrojením ku čisteniu.

!! Úplná záruka za viborné mlatenie !!

!!! Jedina novota !!!

!!! Najjednoduchší a najdokonalejší mlatebný stroj prítomnosti !!!
 Bez strojnika ľahko k vedeniu bár ktorým gázdom aj medzi
 domami stamou krytými. Cieľom rozšírenia týchto najnovších
 strojov vymieňajú sa staršie parostroje.

Osobitná trieda pre stroje poľného hospodárstva ako:
 parostroje, mlyny, rajtare, stroje k mlateniu a ku siatin adt.
 O nedostyžiteľnej zvláštnosti týchto strojov podáva
 spravy: P. baron Jozef Kemény, Maros-Németi (Sedmo-
 hradsko). P. Tóth Péterbagi, Csantavér (Stol. Bács.)
 Cenník na žiadosť zdarma a franko.

Lacné české perie.

5 kilo nové
 tmavé driapané
 12 kor.

Biele mäkké,
 jak páper 18
 kor.— 24 kor.

Biele ako snáh
 mäkké ak páper, driapané 30
 kor. 36 kor. Rozposielanie s
 dobierkou franco; zamenenie a
 nazpät prijati je pod touti vynnim-
 kou dovolenější sa poštové
 útraty vynahradia. — Benedikt
 Sachsel, Lobes Nr. 135 (pošta
 Pilsen Čechy.)

Pri objednavkách na
 naše ohlasy, prosíme
 odvolávať za vždy na
 náš časopis.

Sv. Ružence nekupujme u nepriateľov križa!

Vyznačenie na vystave pátikostolskej!
Dajme zárobku chudobným

je cieľom ružence shotovujúceho domového priemyslu
 kaločského kde najtepšie a najfajnejšie

RUŽENCE

shotovuju z kokusa, jeruzalemských periel, draho-
 kamov atď. Očká navlečené na zeľzné, medenné,
 ocelové alebo srieborné drotý.

Lacné ceny, trváca ručná práca.

Cenník zdarma.

Adresa:

Franc Tantos, Kalocsa, fara

Podporujeme kresťanský krajejný priemysel.

Oznamy prijíma **KREŠTAN** Budapest Szent-
 administrácia = királyi-utca 28.

Neváhajte, keď vás hlava
 bolí lež potrebujete hneď

Beretvás-pastilly

ktoré za desať minút zastavia najtužšie
 migrén-hlavýboľenie. — **Cena K 1.20.**
 Lekárnú odporúčaný liek.
 K dostaniu v každej lekarni a drogerii.

Dorába Tomaš Beretvás, Ľekárník Kispest. Pri 3 škatulkách
 zasielka franko..

Ktorá kosa je najlepšia? pýta sa mnohé kopy probujúci a mnohokrát hospodár. Na toto odpovedáme
 dla našo presvedčenia: najlepšia kosa na svete je

General Dewett kanonovej ocele kosa

Ohranná známka.

Ktora sa shotovuje zo zvláštnej kanonovej ocele z miešaniny nešlachetnejších kovov zloženej a odborne uneleckým
 spôsobom dvojnásobne stúženej, tak še vlastnosť vytravalost jej nachodi sa na tom najvyššom stupni a premáha
 všetko možné tohoto odboru.

Spôsob dorábamia kôs tohoto odboru je tajomstvom fabriky, následkom čoho ľahkosť, trvácnosť a ostrosť
 takejto kopy sú počudovania hodné.

Atresa Pánu Pavlovi Sohr Szill 13. číslo (Stol. Somogy.)

kam vsetkým na general Dewett kopy potáznóm dopisovaním a objednaním treba sa obrátiť. — Pri onjednaní
 5 kusov kôs počtove útraby platí fabrika. Pri objednaní 10 kusov platí počtove úraty a pripojuje jednu kosu na
 pridavok zdamrma. — Za každú kanonovej ocele kopy prejma sa dobrosťanie, nezodpovedná kosa vymieňa sa
 dobrou kosou kanonovej ocele (zokusenosti ale vieme, že medzi tisíc kosami jedna je nie zlá).

General Dewett kosou kanonovej ocele
 na 250—300 krokov može sa kosiť po jed-
 nom ostrení, jedno kuvanie dostatočue je
 na viacej dni.

General Dewett kosa, kanonovej ocele,
 zasiela sa ku ruce chlapa sostavená naku-
 vaná a vyprobovaná.

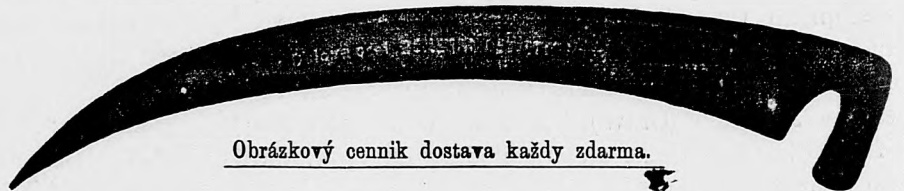
Pri Gnneral Dewett kose z kanonovej
 ocele odberatel nemá žiadného riska bo
 nezodpovedná kosa zamení sa za dobrú.

Preto nech nikto kopy od nikoho neobjednáva a nekupuje, kým neurobil probu s kosou General Dewett z kanonovej ocele.
 A sme o tom presredčeni, že kto ráz robil s takouto kosou inéj kopy nikdy do ruky nevezme.

Sbieratelia objednavatetov maju zvlášne vyhody. — Hárky k sbieraniu odberatelo a iné tlačivo su pre bár kobo na poho-
 tove Cenník nech si každý na dopisnícke pyta. Ceny Gnnérale Dewett kôs z kanonovej ocele:

60	65	70	75	80	85	90	95	100	110 cm.
90 kr.	95 kr.	1 zl.	1 zl. 05 kr.	1 zl. 10 kr.	1 zl. 25 kr.	1 zl. 20 kr.	1 zl. 25 kr.	1 zl. 30 kr.	1 zl. 50 kr.

Dávame nákovie, striebro ocelova nákovia a kladivko pár za 85 kr. Amerikánska osielka, ku Dewett kose najlepšia 20 kr.
 Zvláštna Novota: Privilegovaná užva na kosu 1 kus 20 kr., 10 kusov 1 zl. 50 kr. Britva diamantovej ocele so zarukou pát rokov
 1 zl. 5 kr. pekná schránka britvy darmo.

Obrazkový cenník dostava každý zdarma.